

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๓

ลักษณะ ๓ คำพิพากษาและคำสั่ง

ดร.จิตฤดี วีระเวสส์
ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อม
ในศาลอุทธรณ์ภาค ๔

การอ่านคำพิพากษา

มาตรา ๑๘๒ บัญญัติว่า “คดีที่อยู่ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ถ้ามีคำร้องระหว่างพิจารณาขึ้นมา ให้ศาลสั่งตามที่เห็นควร เมื่อการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้พิพากษาหรือสั่งตามรูปความ

ให้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลโดยเปิดเผยในวันเสร็จการพิจารณา หรือภายในเวลาสามวันนับแต่เสร็จคดี ถ้ามีเหตุอันสมควร จะเลื่อนไปอ่านวันอื่นก็ได้ แต่ต้องจดรายงานเหตุนั้นไว้

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

เมื่อศาลอ่านให้คู่ความฟังแล้ว ให้คู่ความลงลายมือชื่อไว้ ถ้าเป็นความผิดของโจทก์ที่ไม่มา จะอ่านโดยโจทก์ไม่อยู่ก็ได้ ในกรณีที่จำเลยไม่อยู่ โดยไม่มีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือ จงใจไม่มาฟัง ก็ให้ศาลรอการอ่านไว้จนกว่าจำเลยจะมา ศาล แต่ถ้ามีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือจงใจไม่มาฟัง ให้ ศาลออกหมายจับจำเลย เมื่อได้ออกหมายจับแล้วไม่ได้ตัว จำเลยมาภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันออกหมายจับ ก็ให้ศาล อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าโจทก์ หรือจำเลย แล้วแต่กรณี ได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องเลื่อน อ่านไปโดยขาดจำเลยบางคน ถ้าจำเลยที่อยู่จะ ถูกปล่อย ให้ศาลมีอำนาจปล่อยชั่วคราวระหว่าง รออ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น”

มาตรา ๑๘๘ บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่ง มีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็น ต้นไป”

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๑. ศาลต้องอ่านคำพิพากษาในศาลต่อหน้าคู่ความโดยเปิดเผย

คำว่า “คู่ความ” ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๑๕) หมายถึง โจทก์ฝ่ายหนึ่ง และจำเลยอีกฝ่ายหนึ่ง ส่วน “จำเลย” ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๓) หมายถึง บุคคลที่ถูกฟ้องศาลแล้วโดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด

ดังนั้น ทนายจำเลยจึงมิใช่จำเลยหรือเป็นคู่ความในคดีอาญา ทนายจำเลยหาอาจจะอ้างว่า การที่ศาลไม่แจ้งวันนัดฟังคำพิพากษาให้ทนายจำเลยทราบ เป็นพฤติการณ์พิเศษที่มีเหตุสุดวิสัยทำให้ทนายจำเลยไม่อาจยื่นอุทธรณ์/ฎีกาภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหาได้ไม่ (ฎีกาที่ ๑๐๑๕/๒๕๔๑, ๑๐๑๓/๒๕๕๘ และคำสั่งศาลฎีกาที่ ๓๐๗๒/๒๕๔๖)

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๒. เมื่อศาลออกหมายนัดให้จำเลยมาฟังคำพิพากษาแล้ว จำเลยไม่มา โดยมีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือตั้งใจไม่มาฟัง ศาลจะออกหมายจับจำเลยเพื่อเอาตัวมาฟังคำพิพากษา และเมื่อเกิน ๑ เดือน นับแต่วันออกหมายจับแล้วยังไม่ได้ตัวมา

ศาลอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลยได้ โดยไม่ต้องแจ้งวันนัดฟังคำพิพากษารั้งต่อไปให้จำเลยนั้นทราบอีก (ฎีกาที่ ๖๔๐๓/๒๕๕๕ และที่ ๖๕๘๒/๒๕๕๐)

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

หมายเหตุ เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ย่อมไม่มีเหตุที่จะเพิกถอน (ฎีกาที่ ๒๒๒๘/๒๕๔๔)

ฎีกาที่ ๕๑๘๑/๒๕๕๕ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ วรรคสอง บัญญัติให้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลโดยเปิดเผย ก็โดยมีจุดมุ่งหมายให้คู่ความได้ทราบคำพิพากษาหรือคำสั่งเพื่อใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือฎีกา คดีนี้ ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องเสร็จแล้วนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ เวลา ๙ นาฬิกา เมื่อถึงวันนัด ศาลชั้นต้นจดยการกระบวนพิจารณาว่า นัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งวันนี้ ผู้รับมอบฉันทะทนายโจทก์มาศาล ส่วนจำเลยทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้โจทก์ฟังแล้ว โดยมีผู้รับมอบฉันทะทนายโจทก์ลงลายมือชื่อไว้ได้โต้แย้งทันทีว่าการอ่านคำพิพากษาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร ซึ่งต่อมาโจทก์อุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่าคดีโจทก์มีมูล แสดงให้เห็นว่าโจทก์ทราบคำพิพากษาของศาลชั้นต้นแล้ว จึงต้องถือว่าการอ่านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีเหตุที่ศาลจะเพิกถอนกระบวนพิจารณาอ่านคำพิพากษาดังกล่าว

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๓. หากการส่งหมายนัดให้จำเลยมาฟังคำพิพากษาไม่ชอบ ศาลออกหมายจับและอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลยไม่ได้

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๓๕๘/๒๕๔๑ จำเลยทั้งสองใช้บ้านเลขที่ตามฟ้องเป็นสถานที่สำหรับเก็บยางรถยนต์เก่า โดยไม่มีผู้ใดพักอาศัยอยู่เลย แม้จำเลยที่ ๒ จะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามฟ้อง แต่จำเลยที่ ๒ ก็ได้อยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลยที่ ๑ ที่บ้านเลขที่ ๓๕๕๘/๑๓-๑๘ จังหวัดปทุมธานี จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ใช้บ้านเลขที่ตามฟ้องเป็นสถานที่อยู่อันเป็นแหล่งสำคัญอีกแห่งหนึ่ง ด้วย กรณีต้องถือว่าจำเลยทั้งสองมีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านเลขที่ ๓๕๕๘/๑๓-๑๘ การที่ศาลชั้นต้นส่งหมายนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้แก่จำเลยทั้งสองที่บ้านเลขที่ตามฟ้อง และคดีมีเหตุผลเชื่อได้ว่าจำเลยทั้งสองยังไม่ทราบนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ เมื่อจำเลยทั้งสองไม่มาศาล ย่อมไม่อาจถือได้ว่าจำเลยทั้งสองได้ทราบคำพิพากษาศาลอุทธรณ์และถือไม่ได้ว่าศาลชั้นต้นได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้จำเลยทั้งสองฟังโดยชอบแล้ว ศาลฎีกาชอบที่จะเพิกถอนเสียตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๔. คำพิพากษาที่ศาลอ่านแล้ว
ย่อมมีผลนับตั้งแต่วันที่ศาลได้
อ่านโดยเปิดเผยเป็นต้นไป มิได้
หมายความว่าคดีถึงที่สุดเมื่อใด

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๕๘/๒๕๖๔ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๘
บัญญัติให้คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป
แต่มิได้บัญญัติวิธีพิจารณาไว้โดยเฉพาะว่า
คดีถึงที่สุดเมื่อใด ต้องนำ ป.วิ.พ. มาตรา
๑๔๗ มาใช้บังคับเท่าที่จะพอใช้บังคับได้
ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๒๕/๒๕๕๕ ขณะที่ศาลฎีกาส่งคำพิพากษาไป
ให้ศาลชั้นต้นอ่านให้คู่ความฟังนั้น จำเลยที่ ๑ ถูกคุม
ขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดราชบุรี ส่วนจำเลยที่ ๒ ถูกคุม
ขังอยู่ที่เรือนจำกลางคลองเปรม การที่ศาลชั้นต้นส่ง
คำพิพากษาศาลฎีกาไปให้ศาลจังหวัดราชบุรีอ่านให้
จำเลยที่ ๑ ฟังก่อน แล้วจึงอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้
จำเลยที่ ๒ ฟัง จึงเป็นการอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้
จำเลยที่ ๒ โดยชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ แล้ว ...

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

... จำเลยที่ ๒ จะกล่าวอ้างว่าการที่ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ ๑ ฟังย่อมมีผลถึงจำเลยที่ ๒ ด้วยไม่ได้ เพราะขณะนั้นศาลชั้นต้นยังไม่อ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ ๒ ฟังโดยเปิดเผย ทำให้จำเลยที่ ๒ ยังไม่ทราบผลตามคำพิพากษาศาลฎีกา ทั้งศาลชั้นต้นก็ยังไม่ได้บังคับคดีจำเลยที่ ๒ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาแต่อย่างใด เมื่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๘ บัญญัติเพียงว่า คำพิพากษามีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผย เป็นต้นไป โดยไม่ได้บัญญัติวิธีพิจารณาไว้โดยเฉพาะว่าคดีถึงที่สุดเมื่อใด ต้องนำ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ มาใช้บังคับตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๕. เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลยตามกฎหมาย ต้องถือว่าได้อ่านคำพิพากษานั้นโดยชอบแล้ว

การที่ศาลมาอ่านคำพิพากษาให้จำเลยฟังอีกครั้งหนึ่ง เป็นเพียงให้จำเลยทราบเนื้อหาในคำพิพากษาเท่านั้น หากได้มีผลทำให้ยึดอายุอุทธรณ์/ฎีกาไม่ (ฎีกาที่ ๒๓๖/๒๕๐๔ (ปชญ))

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

หมายเหตุ กฎหมายมิได้บังคับว่าศาลต้องอ่านคำพิพากษาให้จำเลยทุกคนฟังพร้อมกัน

หากศาลอ่านคำพิพากษาให้จำเลยคนใดฟังแล้ว และจำเลยคนนั้นมิได้อุทธรณ์/ฎีกาภายในระยะเวลา ๑ เดือน นับแต่วันที่ศาลได้อ่านคำพิพากษาให้ฟัง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลขยายให้ จำเลยนั้นย่อมไม่มีสิทธิอุทธรณ์/ฎีกา (ฎีกาที่ ๖๘๘/๒๕๒๖)

เหตุยกฟ้อง

มาตรา ๑๘๕ บัญญัติว่า “ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำผิดก็ดี การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ดี คดีขาดอายุความแล้วก็ดี มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรถูกรับโทษก็ดี ให้ศาลยกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยไป แต่ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้

เมื่อศาลเห็นว่าจำเลยได้กระทำผิด และไม่มีกรยกเว้นโทษตามกฎหมาย ให้ศาลลงโทษแก่จำเลยตามความผิด แต่เมื่อเห็นสมควรศาลจะปล่อยจำเลยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้”

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

เหตุยกฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง มีด้วยกัน ๔ ประการ

(๑) จำเลยมิได้กระทำความผิด

(๒) การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

(๓) คดีขาดอายุความ

(๔) มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรถูกต้องรับโทษ

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๑. จำเลยมิได้กระทำความผิด แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลก็ลงโทษไม่ได้ ต้องพิพากษายกฟ้อง

กรณีจำเลยมิได้กระทำความผิด หมายความว่า มีความผิดอาญาเกิดขึ้น ซึ่งจากการสอบสวนและตั้งฟ้องมีพยานหลักฐานว่าจำเลยน่าจะเป็นผู้กระทำความผิดนั้น แต่เมื่อขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลแล้ว ปรากฏว่าจำเลยไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิด เช่นนี้ ศาลต้องยกฟ้อง

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๒. การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ถึงแม้ว่าจำเลย จะให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลก็ลงโทษไม่ได้ ต้อง พิพากษายกฟ้อง

การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด หมายความว่า มี เหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้นโดยจำเลยเป็นผู้กระทำ และ ต่อมาจำเลยถูกฟ้อง เมื่อศาลพิจารณาเห็นว่า จำเลยได้ กระทำการเช่นนั้นจริง แต่การกระทำนั้นไม่เป็นความผิด ฉะนั้น แม้จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลย่อมลงโทษไม่ได้

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๐๐/๒๕๖๔ จำเลยใช้เงินในบัญชีเงินฝากส่วนตัวของ จำเลยหมุนเวียนระคนปนกับเงินของกิจการบริษัทฯ ทั้งเงินค่า สิ้นค้าที่ลูกค้าโอนมาเข้าบัญชีจำเลย จำเลยได้นำไปใช้ในกิจการ ของบริษัทฯ มิได้เบียดบังไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว การที่จำเลย มิได้ถอนเงินดังกล่าวออกจากบัญชีเงินฝากของจำเลยไปเข้าบัญชี เงินฝากของบริษัทฯ มิได้นำเงินดังกล่าวไปลงบัญชีรายรับของ บริษัทฯ และไม่ได้แจ้งให้โจทก์ทราบว่าได้มีการโอนเงินค่าสินค้า ดังกล่าวเข้าบัญชีเงินฝากของจำเลยนั้น ยังไม่เพียงพอที่จะรับฟัง ว่าจำเลยเบียดบังเอาเงินจำนวนดังกล่าวไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว โดยทุจริต ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษายกฟ้องชอบแล้ว

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๒.๑) ขณะฟ้องการกระทำของจำเลยเป็นความผิด แต่ระหว่างพิจารณามีกฎหมายใหม่ที่บัญญัติในภายหลังกำหนดว่าการกระทำดังกล่าวตามฟ้องไม่เป็นความผิดอีกต่อไป ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง แม้จะไม่มีคู่ความอุทธรณ์/ฎีกา ในประเด็นนี้ก็ตาม (ฎีกาที่ ๒๘๘๖/๒๕๕๑)

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๑๔๓/๒๕๖๕ จำเลยทำความผิดเมื่อระหว่างวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๑ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒ มีการประกาศใช้ พ.ร.บ. ป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๖/๒๕๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๓ ไม้ชนิดใดที่ขึ้นในป่าจะให้ป็นไม้หวงห้ามประเภทใดให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา สำหรับไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่เป็นไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวงห้าม” และระหว่างการพิจารณาคดีของศาลฎีกา...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

... เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกประกาศกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดที่ดินที่ได้รับอนุญาต
ให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิเพื่อให้ไม้ที่ปลูกขึ้นใน
ที่ดินดังกล่าวไม่เป็นไม้หวงห้าม พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒ บัญญัติว่า “ให้ที่ดิน
ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตาม
พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๙ และที่
แก้ไขเพิ่มเติม ประเภทหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ตามแบบ ส.ป.ก.
๔-๐๑, ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก, ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข, ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค, ส.ป.ก. ๔-๐๑ ช
เป็นที่ดินซึ่งไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นไม้หวงห้าม
ความตามวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวก่อน
วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับด้วย”

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

... ไม้สักตามฟ้อง ๑๗๘ ท่อน ที่จำเลยทำไม้ และไม้สัก ๑๗๘ ท่อน ที่
จำเลยมีไว้ในครอบครองนั้นเป็นไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดิน สารบัญญัติ
ทะเบียนที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งจำเลยได้รับอนุญาตให้เข้าทำ
ประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวและจำเลยได้ปลูกไม้สักที่จำเลยเข้าไป
ทำไม้โดยการตัดเป็นท่อน ๑๗๘ ท่อน และมีไว้ในครอบครอง
๑๗๘ ท่อน การกระทำของจำเลยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับไม้สักดังกล่าว
ข้างต้นจึงไม่เป็นความผิดฐานทำไม้สักโดยไม่ได้รับอนุญาตและฐาน
มีไม้สักอันยังมีได้แปรรูปไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตตาม
พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๕๔ อีกต่อไป ตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง
และเมื่อฟังไม่ได้ว่าไม้สักของกลางเป็นไม้หวงห้ามจึงไม่อาจริบได้
ต้องคืนให้แก่เจ้าของ

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๗๕/๒๕๖๕ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๐ พ.ร.บ. ฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๒๘, ๒๙ แต่ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา ได้มี พ.ร.บ.ให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๔ (๑๕) ให้ยกเลิก พ.ร.บ. ฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ ป.ยาเสพติดท้าย พ.ร.บ. ดังกล่าวแทน ซึ่งตาม ป.ยาเสพติด ไม่ได้บัญญัติเรื่องผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหลบหนีจากการควบคุมหรือหลบหนีออกนอกเขตศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ให้ถือว่าหนีการคุมขังตาม มาตรา ๑๕๐ แห่ง ป.อ. ดังเช่นที่บัญญัติไว้ตาม พ.ร.บ. ฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดฯ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

... ดังนั้น การที่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหลบหนีจากการควบคุมหรือหลบหนีออกนอกเขตศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จึงไม่เป็นความผิดอีกต่อไป จำเลยพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดดังกล่าวโดยผลของ ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้คู่ความไม่ฎีกาศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง, ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๒.๒) โจทก์อุทธรณ์เกี่ยวกับจำเลยที่ศาลตั้งคดี ไม่มีมูลขึ้นมา หากศาลสูงเห็นว่ามิเหตุที่จะยกฟ้องสำหรับจำเลยที่ศาลตั้งมีมูลไปแล้ว ศาลสูงย่อมสามารถพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ศาลตั้งมีมูลไปแล้วได้ แม้ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๐ จะบัญญัติให้คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาดไปแล้วก็ตาม

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๖๖๔/๒๕๕๕ แม้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๐ บัญญัติว่าคำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด ซึ่งหมายถึงคู่ความไม่อาจอุทธรณ์ฎีกาโต้แย้งคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้คดีมีมูลได้ แต่หากคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา และศาลฎีกาเห็นว่าการกระทำของจำเลยที่ ๓ ตามทางใต้สวนมูลฟ้องไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ศาลต้องพิพากษายกฟ้องตามมาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง เมื่อการกระทำของจำเลยที่ ๓ ตามทางใต้สวนมูลฟ้องไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๓ ในข้อหาฉ้อโกงได้ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๓๕๒/๒๕๖๔ บุคคลซึ่งจะมีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาลต้องเป็นพนักงานอัยการหรือผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๘ และผู้เสียหายหมายความว่าบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖ ตามมาตรา ๒ (๔) การที่จำเลยอ้างสัญญาซื้อขายที่ดินระหว่าง จ. กับจำเลยเป็นพยานหลักฐานประกอบคำเบิกความของจำเลยในคดีแพ่ง อันอาจมีผลทำให้ จ. ซึ่งเป็นผู้เสียหายที่แท้จริงแพ้คดี โจทก์ (ผู้จัดการมรดกของ จ.) เป็นเพียงผู้เข้าเป็นคู่ความแทน จ. ในคดีแพ่ง มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้คดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลเสร็จไปแทนผู้ตายเท่านั้น โจทก์จึงมิใช่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดของจำเลย ทั้งมิใช่บุคคลผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖ อีกด้วย...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

...ประกอบกับพยานหลักฐานในสำนวนไม่ปรากฏว่า คดีแพ่งดังกล่าวถึงที่สุดโดยศาลมีคำพิพากษาว่าสัญญาซื้อขายระหว่าง จ. กับจำเลยเป็นสัญญาปลอมดังข้อต่อสู้ของ จ. โจทก์ในฐานะทายาทและผู้จัดการมรดกของ จ. จึงมิใช่ผู้เสียหายที่จะมีอำนาจฟ้องจำเลยในคดีอาญาคดีนี้เพราะเหตุจากการที่จำเลยอ้างส่งสัญญาซื้อขายที่ดินระหว่าง จ. กับจำเลยเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งดังกล่าว และแม้คดีนี้ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้วมีคำสั่งว่าความผิดฐานใช้เอกสารปลอมมีมูลความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๘ ให้ประทับฟ้องไว้พิจารณา และ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๐ บัญญัติว่าคำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด ...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

... กรณีดังกล่าวเพียงแต่หมายถึงคู่ความไม่อาจอุทธรณ์ฎีกาโต้แย้งคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้คดีมีมูลได้ แต่เมื่อคดีขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๖ และศาลอุทธรณ์ภาค ๖ เห็นว่า โจทก์มิใช่ผู้เสียหาย คดีไม่มีมูลความผิดฐานใช้เอกสารปลอมตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๘ ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ย่อมมีอำนาจพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับความผิดฐานดังกล่าวได้ เพราะปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๒.๓) คดีอาญา ศาลจะลงโทษจำเลยตามที่คู่ความทำกันไม่ได้
ฎีกาที่ ๑๑๐๑/๒๕๖๖ การที่ศาลจะลงโทษจำเลยฐานบุกรุกตามฟ้องได้นั้น จะต้องได้ความว่าจำเลยได้กระทำผิดโดยได้ความมาจากพยานหลักฐาน หรือโดยจำเลยให้การรับสารภาพในกรณีที่กฎหมายไม่บังคับให้ต้องฟังพยานหลักฐานประกอบคำรับสารภาพนั้น ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๖, ๑๘๕ วรรคสอง จะพิพากษาลงโทษจำเลยโดยอาศัยข้อเท็จจริงที่ได้ความตามคำทำในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง อันมิใช่ประเด็นข้อกล่าวหาในความผิดที่จะลงโทษจำเลยโดยตรงหาได้ไม่ เมื่อคดีนี้ไม่ปรากฏตามพยานหลักฐานหรือจำเลยรับสารภาพว่าได้กระทำผิดจริงตามฟ้อง จึงลงโทษจำเลยไม่ได้

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๓. คดีขาดอายุความ

คดีขาดอายุความ หมายถึง มีกฎหมายกำหนดไว้แล้วว่าถ้าความผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน ป.อ. มาตรา ๕๕ ซึ่งในแต่ละอนุมาตราจะระบุไว้ชัดเจนว่าต้องได้ตัวจำเลยมาฟ้องยังศาลภายในกำหนดอายุความเท่าไร หรือในคดีความผิดอันยอมความได้ตาม ป.อ. มาตรา ๕๖ หากโจทก์ไม่สามารถนำตัวจำเลยนั้นมาฟ้องยังศาลได้ตามกำหนดอายุความดังกล่าว แม้จะได้ความว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามข้อหาที่ฟ้องจริงก็ตาม ศาลไม่อาจพิพากษาลงโทษจำเลยได้ เพราะคดีขาดอายุความเสียแล้ว

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๒๓/๒๕๖๔ ท. และ ว. ซึ่งต่างเป็นผู้เสียหายจากการกระทำของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๘ ถึงที่ ๑๐ ตามที่โจทก์ทั้งสองฟ้องกล่าวหาว่าร่วมกันยกยอกทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๓ มิได้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๘ ถึงที่ ๑๐ ภายใน ๓ เดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ฟ้องคดีนี้ของโจทก์ทั้งสองยอมขาดอายุความตาม ป.อ. มาตรา ๕๖ ด้วย ต้องยกฟ้องโจทก์ทั้งสองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๔

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๖๕๐/๒๕๕๓ ในคืนเกิดเหตุ จำเลยร่วมกับพวกทำร้ายผู้ตายโดยใช้กำลังชกต่อย แม้จำเลยจะไม่มีส่วนร่วมในการฆ่าผู้ตายซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในภายหลัง แต่จำเลยก็ต้องรับผิดชอบในการกระทำของตน แต่จากทางนำสืบของโจทก์ได้ความว่า ผู้ตายมีเพียงบาดแผลลักษณะถูกฟันและแทงด้วยวัตถุของแข็งมีคมได้รวมข้างซ้าย ๑ แผล กับที่ด้านข้างแขนซ้ายเหนือข้อศอก ๑ แผลเท่านั้น ไม่ปรากฏว่าผู้ตายมีบาดแผลอื่นที่น่าเชื่อว่าเกิดขึ้นจากการถูกจำเลยชกต่อยอีก เช่นนี้จำเลยจึงมีความผิดเพียงฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตาม ป.อ. มาตรา ๓๘๑ ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนจึงมีอายุความหนึ่งปีตาม ป.อ. มาตรา ๕๕ (๕) จำเลยกระทำความผิดเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ โจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๔ เป็นเวลาเกินกว่าหนึ่งปีแล้ว คดีจึงขาดอายุความ ไม่อาจลงโทษจำเลยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๔. มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่จำเป็นต้องรับโทษ แม้จำเลยมิได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ไว้ ศาลยกขึ้นวินิจฉัยให้ได้ ไม่ถือเป็นการวินิจฉัยนอกอำนาจ

การมีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่จำเป็นต้องรับโทษ หมายความว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามฟ้องจริง แต่การกระทำดังกล่าวเข้าเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติว่าไม่จำเป็นต้องรับโทษ เช่น การกระทำความผิดด้วยความจำเป็น หรือการพยายามหรือสนับสนุนการกระทำความผิด หลุโทษ

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๐๔๖/๒๕๔๒ ปัญหาว่าจำเลยกระทำผิด เพราะความจำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้ อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ หรือไม่ แม้จำเลยจะมีได้ยกขึ้นต่อสู้ในข้อนี้ แต่เมื่อ คดีมีเหตุที่จำเลยไม่ควรถูกต้องรับโทษ ศาลฎีกามี อำนาจที่จะยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๔๘๖/๒๕๕๘ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๕ ประกอบมาตรา ๘๐ และ ๘๓ โดยโจทก์บรรยายฟ้อง ข้อ (ค) ว่า จำเลยทั้งสองกับพวกร่วมกันใช้กำลังประทุษร้ายโดยใช้ ท่อนไม้และขวดขว้างใส่ผู้เสียหายทั้งสองโดยมีเจตนาทำร้าย จำเลย ทั้งสองกับพวกลงมือกระทำความผิดไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้น ไม่บรรลุผลเนื่องจากผู้เสียหายทั้งสองวิ่งหลบหนีได้ทัน ทำให้ท่อน ไม้และขวดไม้ถูกร่างกายของผู้เสียหายทั้งสอง โจทก์ไม่ได้บรรยาย ให้เห็นข้อเท็จจริงว่าหากจำเลยทั้งสองขว้างปาท่อนไม้และขวดถูก ผู้เสียหายทั้งสอง ย่อมเป็นที่คาดหมายได้ว่าจะเกิดเหตุให้เกิด อันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้เสียหายทั้งสองได้อย่างแน่นอน อัน เป็นองค์ประกอบความผิดของบทมาตราดังกล่าวมาด้วย ...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

... ทั้งโจทก์ไม่ได้บรรยายให้เห็นขนาดของขวดและไม้มาพอสสมควรเท่าที่จะทำให้จำเลยทั้งสองเข้าใจข้อหาได้ดี ซึ่งหากขวดหรือท่อนไม้ขนาดไม่ใหญ่มากนักขว้างถูกผู้เสียหายทั้งสอง ไม่น่าจะน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจได้หรือไม่ ฟ้องโจทก์ข้อ (ค) ดังกล่าวนี้นี้ จึงต้องแปลว่าเป็นการบรรยายฟ้องว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองอาจไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้เสียหายทั้งสอง ตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๑ ประกอบมาตรา ๘๐ และ ๘๓ เท่านั้น เมื่อการกระทำของจำเลยทั้งสองในข้อนี้เป็นการพยายามกระทำความผิด จำเลยทั้งสองจึงไม่ต้องรับโทษตาม ป.อ. มาตรา ๑๐๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๔.๑) แม้ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ จะบัญญัติเฉพาะเหตุยกฟ้องเท่านั้น แต่ศาลฎีกาวางแนวใช้อำนาจตามมาตรานี้ไปถึงกรณีที่จำเลยควรได้รับโทษน้อยลงด้วย

ฎีกาที่ ๒๒๐/๒๕๑๓ ผู้ตายด่าและตบตีจำเลยก่อน จำเลยจึงใช้มีดทำครัวซึ่งยาวทั้งตัวและด้าม ๑ คืบ แทงผู้ตายไป ๑ ที แล้ววิ่งหนี ดังนี้ ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยมีเจตนาฆ่า เพราะข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่พอฟังว่าจำเลยได้เล็งเห็นผลของการกระทำของจำเลยว่าผู้ถูกแทงจะถึงแก่ความตาย จำเลยจึงมีผิดเพียงฐานฆ่าคนโดยไม่เจตนา และพฤติการณ์เช่นนี้ถือว่าจำเลยทำร้ายผู้ตายเพราะถูกผู้ตายข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม ซึ่งแม้จำเลยต่อสู้ในคำให้การว่า ทำโดยป้องกัน แต่เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าเป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะ ศาลก็ยกข้อบันดาลโทสะขึ้นอ้างเองได้

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๔.๒) คดีบางข้อหาที่ต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกาในข้อเท็จจริง หรือยุติไปแล้ว หากคดีขึ้นมาสู่ศาลสูงในบางข้อหาและศาลสูงเห็นว่าโทษตามข้อหาที่ยุติหรือที่ต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกานั้นหนักเกินไป ไม่เหมาะสมกับสภาพความผิด ศาลสูงย่อมแก้ไขให้เหมาะสมได้ ไม่ถือเป็นการวินิจฉัยนอกอุทธรณ์/ฎีกา

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๕๒๐/๒๕๖๔ ความผิดฐานร่วมกันมีอาวุธปืนมีทะเบียนของผู้อื่นไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาต และความผิดฐานร่วมกันพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่มีเหตุสมควร ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเฉพาะโทษเป็นการแก้ไขเล็กน้อยและยังคงลงโทษจำคุกกระทงละไม่เกินห้าปี ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง แต่เมื่อเป็นข้อเท็จจริงอันเดียวกัน ศาลฎีกามีอำนาจยับยั้งขึ้นวินิจฉัยและลดมาตราส่วนโทษในความผิดฐานที่ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงได้ด้วย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ ประกอบมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๗๓๘๔/๒๕๔๕ แม้จำเลยที่ ๑ จะมีได้ฎีกาขอให้
รอกการลงโทษ แต่เมื่อคดีของจำเลยที่ ๑ ขึ้นมาสู่การ
พิจารณาของศาลฎีกา หากศาลฎีกาเห็นว่าศาลล่างทั้งสอง
ลงโทษจำเลยที่ ๑ ไม่เหมาะสม ย่อมมีอำนาจ
ลงโทษจำเลยที่ ๑ ให้เหมาะสมแก่ความผิดตาม ป.วิ.อ.
มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕
โดยรอกการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยที่ ๑ ได้

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๕. ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ (ศาลอุทธรณ์
ภาค) หรือศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกเอาเหตุ
ประการใดประการหนึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา
๑๘๕ วรรคหนึ่ง ขึ้นมาพิจารณายกฟ้องเอง
ได้ แม้จำเลยจะมีได้ยกเอาเหตุนั้นขึ้นให้การ
ต่อสู้เป็นประเด็นไว้ก็ตาม

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๐๔๖/๒๕๔๒ ปัญหาที่ว่าจำเลยกระทำผิด เพราะความจำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้ อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้หรือไม่ นั้น แม้จำเลยจะมีได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ แต่เมื่อคดีมี เหตุที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษหรือรับโทษ น้อยลง ศาลฎีกามีอำนาจที่จะยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๖. กรณีศาลพิพากษาลงโทษจำเลยในข้อหา ความผิดที่ยุติไปแล้ว หากคดีนั้นขึ้นไปสู่ ศาลสูงเพราะมีการอุทธรณ์/ฎีกา ศาลสูง พิพากษายกฟ้องได้หากเป็นข้อเท็จจริงอัน เดียวเกี่ยวพันกันกับข้อหาที่อุทธรณ์/ฎีกา ขึ้นมา (ฎีกาที่ ๒๓๕๑/๒๕๖๒)

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๑๕๕/๒๕๖๔ ความผิดฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากผู้ดูแลเพื่อการอนาจาร ตาม ป.อ. มาตรา ๓๑๗ วรรคสาม ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฎีกาของจำเลยในความผิดฐานนี้จึงเป็นการขัดต่อบทกฎหมายดังกล่าว แต่เมื่อศาลฎีกาวินิจฉัยพยานหลักฐานโจทก์แล้วเห็นว่ายังมีข้อสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดฐานกระทำชำเราผู้เสียหายที่ ๑ หรือไม่ และยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้แก่จำเลย ศาลฎีกาก็ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยในข้อหาความผิดฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากผู้ดูแลเพื่อการอนาจารด้วยเพราะเป็นข้อเท็จจริงอันเดียวกันตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๗. การที่ศาลพิพากษายกฟ้องโจทก์
สำหรับจำเลยที่อุทธรณ์/ฎีกา หากเหตุที่
ยกฟ้องนั้นเป็นเหตุในลักษณะคดี ย่อม
มีผลตลอดไปถึงจำเลยอื่นที่มีได้
อุทธรณ์/ฎีกาด้วย (ฎีกาที่ ๗๐๘๖/
๒๕๕๕)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องมีข้อสำคัญเหล่านี้เป็นอย่างน้อย

- (๑) ชื่อศาลและวันเดือนปี
- (๒) คดีระหว่างใครโจทก์ใครจำเลย
- (๓) เรื่อง
- (๔) ข้อหาและคำให้การ

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

- (๕) ข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความ
  - (๖) เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
  - (๗) บทมาตราที่ยกขึ้นปรับ
  - (๘) คำชี้ขาดให้ยกฟ้องหรือลงโทษ
  - (๙) คำวินิจฉัยของศาลในเรื่องของกลางหรือในเรื่องฟ้องทางแพ่ง
- คำพิพากษาในคดีที่เกี่ยวกับความผิดลหุโทษไม่จำเป็นต้องมีอนุมาตรา (๔) (๕) และ (๖)”

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

- รูปแบบฟอร์มของคำพิพากษาศาล ในทางปฏิบัติจะมี หมายเลขคดีดำ คดีแดง ชื่อศาลที่ตัดสิน และวันเดือนปีที่ตัดสิน ความอาญา หรือความอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา คดีระหว่างใครเป็นโจทก์ ใครเป็นจำเลย ข้อหาที่โจทก์ฟ้องเป็นเรื่องอะไร โจทก์ฟ้องและจำเลยให้การอย่างไร ซึ่งในแบบฟอร์มจะมีปรากฏชัดเจนอยู่แล้ว
- ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังกล่าวตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๑) ถึง (๔) จึงไม่ค่อยเกิดขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นมักเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๘๖ (๕) ถึง (๘)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๑. คำพิพากษาต้องมีข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ ความ เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหา ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย รวมทั้งคำชี้ขาดให้ ยกฟ้องหรือลงโทษตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕) (๖) (๗) ประกอบกัน ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง คำพิพากษานั้นไม่ชอบ

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๖๗๗/๒๕๕๕ ในการพิพากษาคดีอาญาหาได้มีบทบัญญัติของกฎหมายให้ศาลจำต้องถือตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาในคดีอื่นดังเช่นที่บัญญัติไว้สำหรับคดีแพ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๖ ไม่แม้โจทก์ทั้งสามกับบริษัท ส. ซึ่งมีจำเลยเป็นกรรมการผู้จัดการ จะเป็นคู่ความเดียวกันและพยานหลักฐานของจำเลยจะเป็นชุดเดียวกันกับจำเลยเคยอ้างและนำสืบในคดีอาญาก่อนมาแล้วก็ตาม เพราะในคดีอาญาศาลจะต้องใช้ดุลพินิจวินิจฉัยซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง จะไม่พิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ฉะนั้น ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ วินิจฉัยคดีนี้โดยฟังข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีอาญาก่อนซึ่งถึงที่สุด โดยมีได้วินิจฉัยตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนคดีนี้ จึงเป็นการไม่ชอบ เป็นการขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕) และมาตรา ๒๒๗ วรรคหนึ่ง

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๘๔๕/๒๕๕๘ ศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์และจำเลยส่งให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิจารณาพิพากษาโดยชอบแล้ว การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ไม่วินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลย คงวินิจฉัยเฉพาะอุทธรณ์ของโจทก์ถือว่าศาลอุทธรณ์ภาค ๖ มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. ว่าด้วยการพิจารณาและพิพากษาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ จึงไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง, ๑๘๖ (๖) (๘) เห็นควรให้ย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ปฏิบัติให้ถูกต้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ (๒) ประกอบมาตรา ๒๒๕ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๑๔๔/๒๕๓๒ โจทก์อุทธรณ์ว่า ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยต่ำกว่าอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนด เป็นปัญหาที่ศาลอุทธรณ์จะต้องวินิจฉัยให้ การที่ศาลอุทธรณ์ไม่วินิจฉัยโดยไม่ปรากฏเหตุผลจึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวโดย ไม่ต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยใหม่

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๒. คำพิพากษาต้องมีบทมาตราที่เป็นบทความผิดและบทกำหนดโทษ ยกขึ้นปรับแก้คดีด้วย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๗)

ฎีกาที่ ๖๓๘๗/๒๕๔๐ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น โดยศาลชั้นต้นได้พิพากษาว่าจำเลยทั้งสองมีความผิดตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๗๓ เป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ได้ระบุอ้างบทมาตราที่เป็นบทความผิดและบทกำหนดโทษยกขึ้นปรับแก้คดี ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๗) ประกอบมาตรา ๒๑๔ บัญญัติไว้ถูกต้องแล้ว คำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จึงชอบด้วยกฎหมาย ส่วนการที่ศาลล่างทั้งสองไม่ได้ระบุว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นความผิดตามวรรคใดนั้น เป็นเพียงการไม่สมบูรณ์ชัดเจนเท่านั้น ไม่ทำให้เป็นคำพิพากษาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

การลดมาตราส่วนโทษตาม ป.อ. มาตรา ๗๖
มิใช่เป็นบทมาตราซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็น
ความผิดหรือบทกำหนดโทษ

แม้ศาลชั้นต้นมิได้ปรับบทที่ลดมาตราส่วนโทษ
ให้จำเลยที่ ๒ ว่าเป็นมาตรา ๗๖ ก็ไม่เป็นเหตุให้
คำพิพากษาศาลชั้นต้นไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ.

มาตรา ๑๘๖ (๓)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๕๘๔/๒๕๕๓ ป.อ. มาตรา ๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ให้
อำนาจศาลใช้ดุลพินิจในกรณีที่มีความผิดที่กฎหมายกำหนดให้
ลงโทษจำคุกและปรับ ถ้าศาลเห็นสมควรก็อาจใช้ดุลพินิจลงโทษ
จำคุกจำเลยเพียงสถานเดียว โดยไม่ลงโทษปรับด้วยก็ได้ มิใช่เป็น
บทบัญญัติที่กฎหมายบัญญัติเป็นบทความผิดและบทกำหนด
โทษ ที่ศาลจะต้องระบุดำเนิน ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๓) แม้ศาล
ชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ลงโทษจำคุกจำเลยเพียงสถาน
เดียวโดยไม่ได้อ้าง ป.อ. มาตรา ๒๐ ด้วย ก็ไม่เป็นเหตุให้คำ
พิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ.
มาตรา ๑๘๖ (๓)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๑) แม้โจทก์มีคำขอท้ายฟ้องให้ศาลลงโทษ
จำเลยตามกฎหมายและมาตราใด โดยไม่จำเป็นต้อง
ระบุวรรคก็ตาม

แต่คำพิพากษาของศาลต้องระบุให้ชัดเจนว่า
จำเลยกระทำผิดตามกฎหมายและมาตราใด
รวมทั้งวรรคตอนใดด้วย (ฎีกาที่ ๖๒๕๐/
๒๕๓๗)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๔๗๓/๒๕๓๒ ศาลชั้นต้นปรับบทลงโทษโดย
เพียงแต่ระบุมาตรา มิได้ระบุวรรคให้ชัดเจนนั้น แม้จำเลย
จะมีได้อุทธรณ์ฎีกา แต่เมื่อคดีขึ้นมาสู่การพิจารณาของ
ศาลฎีกาแล้วศาลฎีกาก็ให้ถูกต้องและชัดเจนได้

ฎีกาที่ ๒๐๗๗/๒๕๓๐ ศาลล่างทั้งสองพิพากษาว่าจำเลยมี
ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๖ โดยไม่ระบุวรรคใด
นั้น ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้โดยระบุว่าเป็นความผิด มาตรา
๒๗๖ วรรคสอง

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๒) ศาลจะพิพากษาว่าจำเลยผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ โดยไม่ปรับบทมาตรา ๓๖๒, ๓๖๓ หรือ ๓๖๔ มาด้วยไม่ได้

➢ ฎีกาที่ ๑๕๕/๒๕๓๒ จำเลยกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ (๒) (๓) ประกอบด้วยมาตรา ๓๖๒ การที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ โดยมีได้ปรับบทมาตรา ๓๖๒ ด้วยนั้นย่อมไม่ถูกต้อง เพราะมาตรา ๓๖๕ มิได้บัญญัติความผิดไว้ชัดแจ้งในตัว

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๑) หากศาลล่างสั่งริบของกลางโดยไม่ชอบ แต่ไม่มีการอุทธรณ์/ฎีกาในประเด็นนี้ ขึ้นมาสู่ศาลสูง เมื่อศาลสูงเห็นว่าไม่ควรริบของกลาง ย่อมมีอำนาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ โดยให้คืนของกลางแก่เจ้าของ แม้โจทก์จะมีได้มีคำขอให้คืนของกลางก็ตาม

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๓๑๕/๒๕๖๒ แม้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของจำเลยถูกศาลชั้นต้นพิพากษาให้ริบในคดีอาญาคดีอื่นที่ อ. ถูกฟ้องเป็นจำเลยไปแล้วก็ตาม แต่คดีดังกล่าว อ. ถูกฟ้องว่าเป็นตัวการร่วมกระทำความผิดกับจำเลย และศาลชั้นต้นเคยสั่งให้ร่วมการพิจารณาคดีนี้มาก่อน จึงเป็นคดีที่มีความเกี่ยวพันกัน เมื่อข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า จำเลยร่วมกระทำความผิดกับ อ. จึงถือไม่ได้ว่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด จึงไม่อาจริบได้ ต้องคืนแก่เจ้าของตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๕ ประกอบมาตรา ๑๘๖ (๕) และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕ และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๒๑๒๑/๒๕๕๕ คดีนี้โจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องว่า มีการยึดสร้อยคอทองคำหนัก ๒ บาท เป็นของกลาง แม้จะปรากฏตามบัญชีของกลางคดีอาญาว่าเจ้าพนักงานตำรวจยึดสร้อยคอทองคำหนัก ๒ บาท มาด้วยก็ตาม เมื่อศาลมิได้สั่งริบ ศาลฎีกามีอำนาจสั่งคืนของกลางแก่เจ้าของได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๕ และ มาตรา ๑๘๖ (๕)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๗๒๔๖/๒๕๕๔ โจทก์มีคำขอให้ริบ
รถจักรยานยนต์ของกลาง ศาลชั้นต้นวินิจฉัยยกคำขอ
ของโจทก์ โจทก์มีได้อุทธรณ์ ปัญหาเรื่องการริบของ
กลางย่อมยุติต้องคืนของกลางแก่เจ้าของตาม ป.วิ.อ.
มาตรา ๑๘๖ (๕) ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕ แต่ศาล
อุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาให้ริบของกลางจึงเป็นการไม่
ชอบ ศาลฎีกามีคำสั่งแก้ไขให้ถูกต้องโดยให้คืน
รถจักรยานยนต์ของกลางแก่เจ้าของ

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๔. คำพิพากษาต้องมีคำวินิจฉัยในเรื่อง
ฟ้องทางแพ่งหรือคำขอส่วนแพ่งตาม
ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕)

แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์/ฎีกาใน
เรื่องดังกล่าว ศาลสูงมีอำนาจหยิบ
ยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๒๘๕/๒๕๕๘ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๔, ๓๓๖ ทวิ และมีคำขอให้จำเลยคืนโครงหลังคาเหล็กของโรงงานและอุปกรณ์ส่วนควบของอาคารโรงงานหรือใช้ราคาแก่ผู้เสียหาย จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดและราคาทรัพย์สินใช้แทนย่อมรับฟังเป็นยุติตามฟ้อง แต่ศาลชั้นต้นมิได้มีคำวินิจฉัยในเรื่องคำขอส่วนแพ่ง คำพิพากษาศาลชั้นต้นจึงเป็นการไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕) แม้โจทก์ไม่ได้อุทธรณ์ แต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ จึงมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๓๕/๒๕๕๑ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕) ประกอบมาตรา ๔๔ บัญญัติให้คำพิพากษาคืออาญาต้องมีคำวินิจฉัยของศาลในเรื่องของกลางหรือในเรื่องฟ้องทางแพ่ง อันเป็นบทบังคับให้ศาลต้องมีคำวินิจฉัยในส่วนดังกล่าว การที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกคำขอของโจทก์ที่ขอให้จำเลยใช้เงิน ๑,๐๓๕,๐๐๐ บาท แก่ผู้เสียหายทั้งหมดโดยไม่ได้ให้เหตุผล จึงเป็นการไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้โจทก์จะมีได้อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ย่อมมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ เมื่อจำเลยเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด จำเลยก็ต้องร่วมกันกับผู้อื่นที่เป็นตัวการคืนหรือใช้เงินแก่ผู้เสียหายด้วย

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๕. คำพิพากษาคดีเกี่ยวกับความผิดลหุโทษไม่
ต้องมี

ข้อหาและคำให้การ (มาตรา ๑๘๖ (๔))

ข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความ (มาตรา ๑๘๖
(๕)) และ

เหตุผลในการตัดสินใจทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและ
ข้อกฎหมาย (มาตรา ๑๘๖ (๖))

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

หมายเหตุ กรณีศาลสูงวินิจฉัยในประเด็นสำคัญใดก่อนแล้ว หากจะวินิจฉัย
ในประเด็นอื่นซึ่งไม่มีผลเปลี่ยนแปลงผลแห่งคดี ศาลสูงก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย
ทุกประเด็น

ฎีกาที่ ๒๖๕/๒๕๖๔ ศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยประเด็นใดเป็น
จุดพินิจของศาลอุทธรณ์ที่จะพิจารณาว่าอุทธรณ์ของจำเลยเป็นประเด็นที่
สำคัญที่ต้องวินิจฉัยก่อนและรับฟังได้หรือไม่เพียงใด ไม่จำเป็นที่ศาล
อุทธรณ์จะต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยทุกประเด็น เมื่อศาลอุทธรณ์
วินิจฉัยประเด็นที่สำคัญแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบรับฟังได้
โดยปราศจากสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น และ
อุทธรณ์ของจำเลยในประเด็นอื่นซึ่งไม่มีผลเปลี่ยนแปลงการรับฟัง
ข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์ก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยในประเด็น
นั้นอีก

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากแก้ถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด”

๑. **โดยหลัก** เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟังแล้ว จะมีการแก้ไขคำพิพากษานั้นไม่ได้ **เว้นแต่**จะเป็นการแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเท่านั้น **เนื่องจาก**เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟังแล้ว คำพิพากษานั้นจะผูกพันคู่ความจนถึงวันที่คำพิพากษานั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรืองดเสีย ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๗๕๐/๒๕๕๘ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกาและการพิจารณาใหม่ คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง นับตั้งแต่วันที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่ง จนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรืองดเสีย ถ้าหากมี” เมื่อโจทก์เป็นจำเลยในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้อง และศาลชั้นต้นในคดีอาญาดังกล่าวพิพากษาลงโทษโจทก์และคดีถึงที่สุดแล้ว แสดงว่าไม่มีการอุทธรณ์ฎีกาหรือขอให้พิจารณาคดีใหม่ คำพิพากษาศาลชั้นต้นในคดีอาญาย่อมมีผลบังคับ ...

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

... แก้โจทก์ ซึ่งเป็นคู่ความตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕
วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ โจทก์ห้ามมีสิทธิ
กล่าวอ้างข้อเท็จจริงอย่างอื่นให้แตกต่างไปจากผลแห่ง
คำวินิจฉัยดังกล่าวไม่ จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้เสียหายใน
คดีอาญาดังกล่าวจึงขอให้บังคับแก้โจทก์ได้ การ
กระทำของจำเลยทั้งสามเป็นการบังคับคดีในคดีอาญา
ดังกล่าว ไม่เป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ โจทก์จึงไม่
มีอำนาจฟ้อง

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๒๕๗/๒๕๔๐ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดฐาน
บุกรุก ตาม ป.อ.มาตรา ๓๖๕ (๓) อันเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน จำเลย
อุทธรณ์ หากตราใบคดีที่ยังไม่มีคำพิพากษาศาลสูงเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาศาล
ชั้นต้น ก็ต้องถือว่าจำเลยมีความผิดตามมาตรา ๓๖๕ (๓) อันเป็นคดีความผิด
อาญาแผ่นดิน มิใช่เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว โจทก์ห้ามมีสิทธิขอถอนฟ้อง
จำเลยในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ไม่ ที่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งไม่
อนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องจำเลยนั้นชอบแล้ว แต่ต่อมาภายหลังศาลอุทธรณ์
พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดฐานบุกรุกตาม ป.อ.มาตรา ๓๖๒ อันเป็น
ความผิดต่อส่วนตัวและยังไม่มีคำพิพากษาศาลสูงเปลี่ยนแปลงแก้ไข ก็ต้องถือว่า
คดีนี้เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อคดียังไม่ถึงที่สุดและตามคำร้องขอถอน
ฟ้องอ้างว่า โจทก์และจำเลยตกลงกันได้ โจทก์จึงไม่ประสงค์จะดำเนินคดีกับ
จำเลยต่อไป จำเลยไม่ค้านและทำคำร้องดังกล่าวได้ลงลายมือชื่อจำเลยไว้
ด้วย ดังนี้ ตามคำร้องขอถอนฟ้องของโจทก์ข้างต้นเป็นการยอมความกัน
โดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว สิทธิภาคีอาญามาฟ้องจำเลยย่อมระงับไป
ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๓๕ (๒)

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๒. การแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดในคำพิพากษาย่อมทำได้ แม้จะเลยกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์/ฎีกาแล้วก็ตาม

ฎีกาที่ ๔๗๑๘/๒๕๓๓ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ บัญญัติว่า ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด ซึ่งมีความหมายว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้วย่อมแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดได้เสมอ ทั้งนี้ โดยไม่จำกัดว่าจำเลยจะยื่นอุทธรณ์แล้วและหลงต่อสู้หรือไม่

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

คำสั่งศาลฎีกาที่ ๒๘๖/๒๕๔๑ ผู้ยื่นฎีกาในคดีนี้คือจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ โดยที่จำเลยที่ ๒ มิได้ฎีกา ดังนั้น คำพิพากษาฎีกาที่กล่าวถึงจำเลยที่ ๒ จึงเป็นเพราะการพิมพ์ผิดพลาด หาใช่ผิดพลาดในเนื้อหาสาระไม่ ซึ่งการแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเช่นนี้ ศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕ จึงมีคำสั่งให้แก้ไขคำพิพากษาฎีกาคดีนี้ทุกแห่งที่กล่าวระบุว่า “จำเลยที่ ๒” เป็น “จำเลยที่ ๓” นอกจากที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาฎีกาฉบับเดิม

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๑) นอกจากศาลที่เขียนคำพิพากษาเองจะสามารถแก้ไขคำพิพากษาของตนได้เองแล้ว ศาลสูงก็มีอำนาจที่จะแก้ไขคำพิพากษาที่ศาลล่างเขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดได้

ฎีกาที่ ๒๕๒๕/๒๕๓๔ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๓ แต่ศาลล่างพิพากษาว่าจำเลยที่ ๒ มีความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นเรื่องพิมพ์ผิดพลาด ศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นให้ตรงตามบทกฎหมายที่ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕ และไม่ถือเป็นผลร้ายแก่จำเลยที่ ๒

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๒) คำพิพากษามีการพิมพ์รวมโทษหรือลดโทษจำคุกหรือโทษปรับของจำเลยผิดพลาด ย่อมแก้ไขให้ถูกต้องตามความจริงได้ ไม่ถือว่าเป็นผลร้ายแก่จำเลย

ฎีกาที่ ๑๕๓๔๔/๒๕๕๕ คำพิพากษาของศาลชั้นต้นลงโทษจำเลยที่ ๑ แต่ละกระทงรวมแล้วต้องเป็นโทษจำคุก ๓๕ ปี ๕ เดือน แต่พิมพ์โทษรวมจำคุกจำเลยที่ ๑ ผิดพลาดเป็น ๓๐ ปี ๕ เดือน ศาลฎีกาเห็นควรแก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๓) ศาลวินิจฉัยให้เข้าใจแล้วว่า เห็นควรให้รอกการลงโทษจำเลย แต่กลับมิได้บรรยายระบุไว้ในคำพิพากษาให้ครบถ้วน ย่อมแก้ไขให้ถูกต้องได้

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๐๐๓๕/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๑) วรรคแรก ลงโทษจำคุก ๔ ปี ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงจำคุก ๒ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ปรับจำเลยอีกสถานหนึ่ง ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงปรับ ๒,๐๐๐ บาท คุมความประพฤติไว้ ๑ ปี โดยให้จำเลยรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ ๔ ครั้ง ทำกิจกรรมบริการสังคม ๒๔ ชั่วโมง ไม่ชำระค่าปรับจัดการตาม ป.อ. มาตรา ๒๕, ๓๐ นอกจากนี้แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น แม้ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ มิได้กล่าวในคำพิพากษาให้รอกการลงโทษจำเลยก็ตาม แต่กรณีเป็นที่เห็นได้ชัดว่าศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ใช้ดุลพินิจให้ความปรานีรอกการลงโทษแก่จำเลย เป็นแต่มิได้กล่าวบรรยายในคำพิพากษาให้ครบถ้วน อันนับว่าเป็นการพิพากษาโดยผิดพลาด ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจให้แก้ไขให้ถูกต้องตามรูปคดีตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

หมายเหตุ ก่อนมีคำพิพากษา จำเลยได้รับประโยชน์จาก พ.ร.บ.ล้างมลทินฯ ที่มีผลใช้บังคับแล้ว โดยถือว่าจำเลยไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่ศาลชั้นต้นกลับไม่ได้พิจารณาและเพิ่มโทษจำเลย กรณีจึงเป็นการผิดหลงเล็กน้อย แม้จะไม่สามารถแก้ไขคำพิพากษาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวให้แก้ไขเฉพาะที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเท่านั้น กรณีเช่นนี้ต้องนำ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๓ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ มาแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๑๑๔/๒๕๕๖ ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๑ ซึ่ง พ.ร.บ.ล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับแล้ว เมื่อความผิดที่โจทก์อาศัยเป็นเหตุขอให้เพิ่มโทษ จำเลยได้ต้องโทษและพ้นโทษแล้วก่อนวันที่ พ.ร.บ. ดังกล่าวใช้บังคับอันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด จำเลยย่อมได้รับประโยชน์ตามมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. นั้น ที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเพิ่มโทษจำเลยจึงเป็นการพิพากษาโดยมีข้อผิดพลาดเล็กน้อย ซึ่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ บัญญัติให้แก้ไขคำพิพากษาซึ่งอ่านแล้วได้เฉพาะถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเท่านั้น มิได้บัญญัติรวมถึงการแก้ไขกรณีมีข้อผิดพลาดเล็กน้อยไว้เหมือนดังเช่น ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๓ แม้มันจะถึงที่สุดไปแล้ว แต่เมื่อจำเลยยื่นคำร้องว่าจำเลยได้รับประโยชน์จาก พ.ร.บ.ล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ ขอให้เพิ่มโทษจำเลย เท่ากับจำเลยร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเพิ่มเติมแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นให้ถูกต้องและคดีขึ้นสู่ศาลฎีกาแล้ว ศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๓ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ เพราะมิใช่เป็นการกลับหรือแก้คำวินิจฉัยในคำพิพากษาเดิม

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

แต่ถ้าคดีถึงที่สุดแล้ว ต่อมา มี พ.ร.บ.ล้างมลทินฯ ออกมาใช้บังคับในภายหลัง จำเลยจะมาร้องขอให้แก้ไขเกี่ยวกับการเพิ่มโทษที่ถึงที่สุดไปแล้วไม่ได้

ฎีกาที่ ๑๔๐๘๗/๒๕๕๓ (ปชญ) ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ ว่าจำเลยที่ ๑ มีความผิดตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา ๑๕ วรรคสาม (๒), ๖๖ วรรคสอง จำคุก ๗ ปี และปรับ ๔๐๐,๐๐๐ บาท เพิ่มโทษกึ่งหนึ่งเป็นจำคุก ๑๐ ปี ๖ เดือน และปรับ ๖๐๐,๐๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงจำคุก ๕ ปี ๓ เดือน และปรับ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมาวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๑ จำเลยที่ ๑ ยื่นคำร้องว่าจำเลยที่ ๑ ได้รับประโยชน์ตาม พ.ร.บ.ล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงไม่อาจเพิ่มโทษจำเลยที่ ๑ ได้นั้น...

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...เห็นว่า คดีนี้ศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษและเพิ่มโทษจำเลยที่ ๑ จนคดีถึงที่สุดแล้ว จึงไม่มีเหตุที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขการเพิ่มโทษในคดีหลังได้ และเมื่อศาลอ่านคำพิพากษาจนคดีถึงที่สุดแล้ว ศาลนั้นจะแก้ไขคำพิพากษาเกี่ยวกับการเพิ่มโทษหาได้ไม่ เพราะไม่ใช่การแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดซึ่งขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ และกรณีดังกล่าวไม่ต้องด้วยบทบัญญัติแห่ง ป.อ. มาตรา ๓ (๑) ที่จะทำให้ศาลมีอำนาจยกคดีขึ้นพิจารณาและพิพากษาใหม่ได้

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๔) ศาลสั่งโจทก์แยกฟ้องจำเลยที่ปฏิเสธเป็นคดีใหม่ แต่เมื่อโจทก์ยื่นฟ้องเข้ามาใหม่ ศาลกลับสั่งจำหน่ายคดีให้ไปฟ้องยังศาลที่มีเขตอำนาจ ไม่ถือว่าเป็นการแก้ไขคำสั่ง

ฎีกาที่ ๖๗๐/๒๕๑๔ ศาลชั้นต้นสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยนี้ซึ่งให้การปฏิเสธโดยให้โจทก์แยกฟ้องเป็นคดีใหม่ ถือไม่ได้ว่าคดีของจำเลยยังค้างพิจารณาอยู่ ต่อมาเมื่อโจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีใหม่ ปรากฏว่าศาลชั้นต้นไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา เพราะจำเลยอยู่ในอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชนซึ่งเปิดดำเนินการในจังหวัดนั้นแล้ว ศาลชั้นต้นจึงสั่งจำหน่ายคดี ให้โจทก์ไปฟ้องจำเลยต่อศาลที่มีอำนาจ คำสั่งเช่นนี้หาเป็นการแก้ไขคำสั่งเดิมซึ่งอ่านแล้วไม่

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๕) หากการนับโทษต่อในคดีเกิดความผิดพลาด มีผลทำให้หมายจำคุกคดีถึงที่สุดผิดพลาดไม่ถูกต้องไปด้วย ศาลยอมแก้ไขให้ถูกต้องได้เพราะเป็นเรื่องของการบังคับคดี

ฎีกาที่ ๒๓๕๕/๒๕๓๘ ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดแก่จำเลยแล้ว หากปรากฏว่าการนับโทษขัดต่อกฎหมาย ศาลชั้นต้นยอมมีคำสั่งแก้ไขได้ เพราะไม่เป็นการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำพิพากษา แต่เป็นเรื่องการบังคับคดีซึ่งศาลชั้นต้นต้องออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดให้ถูกต้องตามกฎหมาย

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๖) หากศาลดำเนินการสอบสวน
พิจารณาโดยผิดระเบียบหรือผิดหลง
ยอมเพิกถอนได้ หาใช่การแก้ไขคำ
พิพากษาไม่ แม้ว่าคำพิพากษานั้นจะ
เป็นคำพิพากษาศาลฎีกาก็ตาม

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๑๓๕/๒๕๔๐ (ปชญ) โจทก์ทั้งสอง
ทราบคำวินิจฉัยของ คชก.จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๒๑
พฤษภาคม ๒๕๓๕ จึงมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัย
ของ คชก.จังหวัดนนทบุรี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๑
พฤษภาคม ๒๕๓๕ ซึ่งวันสุดท้ายที่จะฟ้องได้คือวันที่ ๒๐
มิถุนายน ๒๕๓๕ แต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๕ ตรงกับวัน
เสาร์และวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ตรงกับวันอาทิตย์ จึง
ต้องนับวันที่เริ่มทำงานใหม่เข้าในระยะเวลา ๓๐ วันด้วย
โจทก์ทั้งสองจึงมีสิทธิฟ้องในวันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน
๒๕๓๕ ซึ่งเป็นวันเริ่มทำงานใหม่ได้...

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...การที่ศาลฎีกาพิจารณากรณีดังกล่าวแล้วฟังว่า โจทก์ฟ้องในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๕ เกิน ๓๐ วัน จึงไม่มีอำนาจฟ้อง โดยมีได้วินิจฉัยประเด็นแห่งคดีอื่นที่คู่ความมีสิทธิได้รับการวินิจฉัย อันเป็นการตัดสิทธิของคู่ความนั้น จึงเป็นกระบวนการพิจารณาที่ถือได้ว่าเป็นการผิดระเบียบโดยผิดหลงไป อาศัยอำนาจตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗ ศาลฎีกาจึงให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบในชั้นฎีกาเสียทั้งหมด รวมทั้งการอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาด้วย ให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนและคำพิพากษาศาลฎีกากลับไปศาลฎีกาเพื่อดำเนินการพิจารณาพิพากษาใหม่ต่อไป

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๓. กรณีที่มีใช้การแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดซึ่งไม่อาจแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งได้

(๓.๑) การขอให้นับโทษต่อ หรือเพิกถอนการนับโทษต่อ
ฎีกาที่ ๑๓๓/๒๔๘๔ เมื่อศาลพิพากษาให้นับโทษจำคุกจำเลยตั้งแต่วันต้องคุมขังไปแล้ว โจทก์จะยื่นคำร้องขอให้แก้เป็นให้นับโทษต่อจากคดีอื่นนั้นย่อมเป็นการแก้ไขคำพิพากษา ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๑๕๖/๒๕๕๘ เมื่อศาลฎีกาได้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายที่ว่า ศาลชั้นต้นนับโทษจำคุกคดีนี้ต่อจากโทษจำคุกในคดีอาญาอีกคดีชอบหรือไม่ และถึงที่สุดแล้ว จำเลยจะยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นขอให้เพิกถอนการนับโทษต่อและออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยใหม่โดยอ้าง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๐ และ ป.อ. มาตรา ๕๑ อีกไม่ได้ เพราะหากศาลฎีกาฟังตามที่จำเลยอ้างแล้ววินิจฉัยให้เพิกถอนการนับโทษต่อและออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยใหม่ ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาศาลฎีกา ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๒) การขอให้งดเพิ่มโทษ โดยอ้างว่าไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน
ฎีกาที่ ๔๐๖๔/๒๕๕๔ ศาลชั้นต้นพิพากษาเพิ่มโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๕๓ (๑๑) หากจำเลยเห็นว่าไม่ถูกต้องก็ชอบที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ แต่จำเลยกลับยื่นคำร้องขอให้ศาลงดเพิ่มโทษโดยอ้างว่าจำเลยไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน จึงไม่อาจเพิ่มโทษจำเลยได้ หากศาลฟังตามที่จำเลยอ้างแล้ววินิจฉัยไม่เพิ่มโทษจำเลย ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาศาลชั้นต้นซึ่งขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ที่ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๓) การขอให้ลดโทษปรับ

ฎีกาที่ ๑๕๓๖/๒๕๕๕ โจทก์ฟ้องและจำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาโดยไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์คดีจึงถึงที่สุด ต้องฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า จำเลยทั้งสองกระทำความผิดตามฟ้อง จำเลยทั้งสองจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษา จะมาได้เพียงในชั้นบังคับคดีว่า การกระทำของจำเลยทั้งสองไม่เป็นความผิดและศาลชั้นต้นลงโทษปรับหนักเกินไปหาได้ไม่ หากศาลฟังข้ออ้างของจำเลยทั้งสองดังกล่าว จะมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้ว ชัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๔) การขอให้ลดมาตราส่วนโทษ

ฎีกาที่ ๖๘๕๕/๒๕๕๕ แม้ปัญหาเรื่องการลดมาตราส่วนโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๕ เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยก็ตาม แต่เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๒ โดยไม่ลดมาตราส่วนโทษให้ เพราะฟ้องระบุว่าจำเลยที่ ๒ อายุ ๑๗ ปีเศษ หากจำเลยที่ ๒ เห็นว่าขณะกระทำความผิดจำเลยที่ ๒ อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี และศาลชั้นต้นไม่ลดมาตราส่วนโทษให้เป็นการไม่ชอบนั้น จำเลยที่ ๒ ขอบที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓...

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...แต่จำเลยที่ ๒ มิได้ใช้สิทธิดังกล่าวจนคดีถึงที่สุดไปนานแล้ว การที่จำเลยที่ ๒ ยื่นคำร้องอ้างว่าคณะกรรมการทำความผิดจำเลยที่ ๒ มีอายุไม่ครบ ๑๘ ปี จึงอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ ขอให้โอนคดีไปพิจารณาที่ศาลเยาวชนดังกล่าว เมื่อศาลชั้นต้นยกคำร้อง จำเลยที่ ๒ ก็อุทธรณ์ขอให้ลดมาตราส่วนโทษให้ถึงหนึ่งตาม ป.อ. มาตรา ๗๕ หากศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่จำเลยที่ ๒ อุทธรณ์แล้ววินิจฉัยลดมาตราส่วนโทษให้จำเลยที่ ๒ ถึงหนึ่ง ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้ว ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ซึ่งห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๕) การขอให้ปรับบทลงโทษและกำหนดโทษใหม่ โดยอ้างว่าจำเลยมิได้กระทำผิด พยานหลักฐานโจทก์เป็นเท็จและมีเหตุอันควรปรานีจำเลย

ฎีกาที่ ๕๓๗๗/๒๕๔๖ ศาลชั้นต้นมิได้วินิจฉัยว่าคดีมีเหตุบรรเทาโทษและเห็นสมควรลดโทษให้แก่จำเลยที่ ๒ ทั้งมิได้พิพากษาให้ลดโทษแก่จำเลยที่ ๒ ข้อที่จำเลยที่ ๒ ฎีกาว่าควรจะมีข้อความว่ามีเหตุอันควรปรานี มีเหตุบรรเทาโทษและลดโทษให้แก่จำเลยที่ ๒ เป็นการอ้างข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำพิพากษาศาลชั้นต้น ไม่ใช่การแก้ไขถ้อยคำที่พิมพ์ผิดพลาด แต่เป็นการแก้ไขคำพิพากษาศาลชั้นต้นซึ่งอ่านแล้ว ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๗๗๓/๒๕๕๔ ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ ซึ่ง พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ ที่แก้ไขใหม่ใช้บังคับแล้ว และศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาแล้วว่า ให้ใช้กฎหมายที่เป็นคุณแก่จำเลย ตาม ป.อ. มาตรา ๓ เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยแล้ว หากจำเลยเห็นว่าศาลอุทธรณ์ลงโทษจำเลยไม่ถูกต้อง ชอบที่จะใช้สิทธิฎีกาปัญหา ดังกล่าวไปยังศาลฎีกา แต่จำเลยกลับยื่นฎีกาเฉพาะประเด็นที่ว่า จำเลย กระทำ ความผิดฐานนำเมทแอมเฟตามีนเข้ามาในราชอาณาจักรหรือไม่ เท่านั้น และศาลฎีกามีคำพิพากษายืนตามศาลอุทธรณ์จนคดีถึงที่สุดไป นานแล้ว จำเลยจึงมายื่นคำร้องขอให้ศาลกำหนดโทษจำเลยใหม่โดยอ้างเหตุ ข้างต้น พยานหลักฐานโจทก์เป็นเท็จ และมีเหตุอันควรปรานีลดโทษให้ จำเลย ดังนี้ หากศาลฟังข้อที่จำเลยอ้างดังกล่าวแล้ววินิจฉัยกำหนดโทษ จำเลยใหม่ ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้ว ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ซึ่งห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจาก แก้ถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๖) การขอให้รับหรือไม่รับของกลาง

ฎีกาที่ ๕๔๑๑/๒๕๕๘ เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษาให้รับอาวุธปืนของกลาง แล้ว หากจำเลยที่ ๑ เห็นว่าศาลอุทธรณ์รับอาวุธปืนของกลางโดยมิชอบ ด้วยกฎหมาย จำเลยที่ ๑ ชอบที่จะใช้สิทธิฎีกาคำพิพากษาไปยังศาลฎีกา ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๖๖ แต่จำเลยที่ ๑ มิได้ใช้สิทธิดังกล่าวจนคดีถึง ที่สุดไปแล้ว จึงมายื่นคำร้องขอให้ศาลคืนอาวุธปืนของกลาง โดยอ้าง ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายดังที่ปรากฏในคำร้องของจำเลยที่ ๑ ดังนี้ หากศาลฟังตามที่จำเลยที่ ๑ อ้างในคำร้องดังกล่าวแล้ววินิจฉัยให้คืน อาวุธปืนของกลางแก่จำเลยที่ ๑ ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาซึ่ง ถึงที่สุดแล้ว ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ที่ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือ คำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากแก้ถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๔. กรณีมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษแล้ว ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ เช่นนี้ไม่อยู่ในบังคับ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

➢ เช่น ตาม ป.อ. มาตรา ๑๔ วรรคท้าย หรือมาตรา ๕๖ วรรคท้าย ซึ่งถ้าศาลเห็นว่าพฤติการณ์เกี่ยวกับคำสั่งการใช้วิธีการสำหรับเด็ก หรือเงื่อนไขแห่งการคุมประพฤติเปลี่ยนแปลงไป กฎหมายให้ศาลมีอำนาจสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาได้ ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้อำนาจเป็นพิเศษ จึงไม่อยู่ภายในบังคับของ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

จบการบรรยาย

ครั้งที่ ๑๐

ขอขอบคุณ
บรรยายครั้งต่อไป
วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖
เวลา ๑๘.๐๐ - ๑๙.๕๐ น.

